

Rahoitus: Opetushallitus / Valtionavustus / Opetustuntikohtaisen valtionosuuden piiriin kuuluva taiteen perusopetus
 Hakija: Oulun kaupunginhallitus

Hankkeen nimi:

Elinvoiman vapauttava pedagoginen toimintamalli musiikkioppilaitoksen uudistumisessa

Aika: Vuodet 2012-2014

Osallistujat:

Oulun konservatorion henkilöstö (2012-2013)
 Raahen musiikkiopiston henkilöstö (2012)

Tavoitteet:

I Vaiheen tavoitteet (2012):

1. Opetuksen laadun kehittäminen ja toimintakulttuurin elinvoimaisuuden vahvistaminen
2. Oppilaan voimaantumisen perustaa vahvistavien pedagogisten menettelytapojen, käytäntöjen ja oppimisympäristöjen kehittäminen
3. Oppilaitosten välisen yhteistyön syventäminen

II Vaiheen tavoitteet (2013):

4. Tuottaa työkalupakki elinvoimaa vapauttavan pedagogiikan menetelmien näkyväksi tekemiseen
5. Musiikkilääketieteen osaamisen vieminen osaksi arjen pedagogista toimintaa

Tulokset:

I Vaihe

- Musiikkioppilaitoksiin (Oulu, Raahel) luotiin oma ohjaava filosofia, joka sisältää a) suuren olemassa olevan tarkoituksen b) tahtotilan (ulkoisen ja sisäisen) c) loukkaamattomat toiminnalliset arvot eli toiminnassa onnistumisen kannalta äärimmäisen tärkeiden asioiden määrittelyn.
- **Ilolla ja riemulla:** Oulun konservatorion ohjaavan filosofian ydinviestiksi kiteytyi ajatus Ilolla ja riemulla –pedagogiikasta: ”Ilolla ja riemulla oppimiseen, osaamiseen, haasteiden voittamiseen ja tavoitteiden saavuttamiseen.” Ilolla ja riemulla –pedagogiikka on henkilöstön yhdessä luoma näkemys siitä, miten 2020-luvulla musiikin oppimistavoitteet parhaiten saavutetaan niin oppilaiden, opettajien kuin verkostokumppaneidenkin kannalta.
 Tulosta voidaan pitää suomalaisessa musiikkioppilaitoskulttuurissa uskomus-, toiminta-, ajattelu- ja tunnemalleja uudistavana valintana. Kun johdetusti toimitaan ilolla ja riemulla –otteella, silloin toimitaan sataprosenttisen ihmisarvon mukaisesti kaikissa kohtaamisissa, nähdään jokaisessa ihmisessä oleva lahjakkuus ja mahtava voimavarapotentiaali, vahvistetaan halua toimia tavoitteellisesti, pidetään yllä toiveikkuutta ja elämänmyönteisyyttä haastavissakin tehtävissä sekä autetaan toisiamme heittäytymään, luomaan uutta ja kokeilemaan rohkeitakin ratkaisuja ilman arvostelun ja vähättelyn pelkoa.

II Vaihe

- **Pedagoginen työkalupakki:** Keskeisin tulos oli Oulun konservatorion pedagogisen työkalupakin luominen jatkuvasti täydennettäväksi versioksi. Sisältö työkalupakkiin luotiin soitinkohtaisissa pienryhmissä. Työskentelyssä keskityttiin opetustyön arjen käytäntöihin ja konkretiaan. *Miten olen toiminut, että olen saanut oppilaan oppimaan, innostumaan ja harjoittelemaan?* Opettajat tuottivat monipuolisen materiaaleiston pedagogisen työkalupakin ensimmäiseen versioon. Aineistosta nousi 12 aihe ryhmää, joihin opettajat alkoivat siirtää ”työkalujaan”. Tehtävänä oli täyttää työkalupakki ja luoda yksityiskohtaisempi versio pakista. Ohjeena oli kirjata *aiheryhmiin menettelytapoja, ideoita, harjoitteita ja tarinoita, jotka koet oppilaan oppimisen, kasvun, innostumisen ja voimaantumisen kannalta merkityksellisiksi*. Tuotostaan opettajat arvioivat vielä yhteisesti ja pohtivat myös käytettävyyksymystä.
- Musiikkilääketieteen osaamisen vieminen osaksi opettajan arjen pedagogista toimintaa – tavoitteen saavuttamiseksi opettajat syvensivät osaamistaan erillisissä koulutuksissa. Aiheina olivat esiintymisjännitys (Päivi Arjas), mokaaminen (Erja Joukamo-Ampuja), fyysisten ongelmien ennaltaehkäisy (Katariina Porander) sekä muusikon fysiologia ja vammojen ennaltaehkäisy (Heikki Laitinen).

Hankkeen teoriaperusta:

Hankkeen teoreettinen perusta pohjautuu positiivisen psykologian viitekehykseen liittyvään ihmisarvolähtöiseen voimaantumisteoriaan (Siitonen 1999) ja uusimpiin yksilön voimaantumisen perustan ja ydintekijöiden tutkimuslöydöksiin (Siitonen 2013). Opettajat kutsuivatkin hanketta voimaantumiprojektiksi taustalla vaikuttaneen teoriaperustan mukaisesti.

Elinvoimaa vapauttavan pedagogiikan lähtökohtana on näkemys elinvoimaisesta opettajasta ja yhteisöstä sekä elinvoimaisesta oppilaasta. Erityisesti kannustamalla ja onnistumiset näkyväksi tekemällä saadaan oppilaassa olevat mahtavat voimavarat käyttöön ja suuntautumaan tavoitteiden mukaiseen toimintaan. Elinvoimaisella ihmisellä on vahva voimaantumisen perusta (Siitonen 2011; 2013). Ilolla ja riemulla –pedagogiikalla ja elinvoimaa vapauttavilla metodeilla ja käytännöillä saadaan oppilaassa olevat voimavarat vapautumaan harjoittelun, oppimista edistäviin tekoihin, sinnikkääseen yrittämiseen, onnistumisten syntymiseen sekä myönteisen käsityksen vahvistumiseen itsestä soittajana tai laulajana sekä pystyvänä ja arvokkaana ihmisenä.

Sataprosenttisen ihmisarvon mukaisella toimintakulttuurin uudistamisella tavoitellaan entistä parempaa toiminnan vaikuttavuutta, laatua ja tuloksellisuutta. Ihmisarvolähtöinen elinvoimaa vapauttava pedagogiikka mahdollistaa hyväksytyksi ja tervetulleeksi kokemisen, pystyvyyssuomusten vahvistumisen, myönteisen minäkuvan rakentumisen ja muusikon identiteetin selkiytymisen ja vahvistumisen. Onnistumisen ja kannustuksen kokemukset, oppiminen monipuolisissa oppimisympäristöissä, toiminnan selkeys ja tavoitteellisuus, yhdessä luomisen meininki ja arvostuksen kokemukset ovat ratkaisevan tärkeitä niin oppilaalle, kuin opettajalle ja vanhemmille. Uskomme että tällaisessa oppimaisemassa kasvavalle nuorelle oma soitin ja musiikin esittäminen muodostuu pysyväksi voimavaraksi ja jopa osaksi identiteettiä.

Yhteenvetona

hankkeen II Vaiheen prosessista voidaan todeta, että pedagogisen työkalupakin työstämisen prosessilla oli merkittävä vaikutus Oulun konservatorion pedagogisen ja didaktisen osaamisen arviointiin ja kehittämiseen, mutta ennen kaikkea yhdessä onnistumisen hengen luomiseen. Ohjaavan filosofian ”ilolla ja riemulla” –viesti on sisäistetty erinomaisesti.

Oppilaitoksessa on vahvistunut käsitys että olemme yhtenäinen porukka ja olemme alan ammattilaisia, jotka uskallamme toimia ihmisarvolähtöisellä oppilaan voimaantumisen mahdollistavilla menettelytavoilla tavoiteltujen tulosten saavuttamiseksi, ja meillä on tilaa heittäytyä, kokeilla ja mahdollisuus jakaa osaamistamme sekä mielellämme autamme toisiamme olemaan ja toimimaan parhaimmillaan.

Asiantuntija ja hankkeen vetäjä:

Juha Siitonen, KT, Elinvoimavalmentaja (Voimaversum Oy)

Lisätietoja: juha.siitonen@voimaversum.fi

Puh: 050-5359864

Voimaantumisprojektin vetäjän terveiset :

Arvoisa Oulun konservatorion väki!

"Ilolla ja riemulla oppimiseen, osaamiseen, haasteiden voittamiseen ja tavoitteiden saavuttamiseen." Tämän ohjaavan filosofianne hengellä olette uudistaneet pedagogista toimintakulttuurianne.

Olette tuoneet monipuolisia arjen käytänteitä, metodeja, harjoitteita ja ideoita ainutlaatuisen yhteiseen pedagogiseen työkalupakkiinne. Uskotte että musiikkioppilaitos voi olla keidas, jossa yhdessä onnistutaan, jossa toiminta on arvostavaa, innostavaa ja elvyttävää, ja jossa toimitaan oppilaiden, henkilökunnan, vanhempien ja kumppanien voimaantumisen perustaa vahvistavilla menettelytavoilla.

Työkalupakkinne on todellinen aarrearkku. Siinä on teidän syvintä osaamistanne pelkistetysti näkyvillä. Ei muuta kun yhdessä onnistumaan!

- Juha Siitonen